

3 ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫІ
КЛОПАТЫ ЖНІУНА — ЖНІВО

2 стар.

ПАКАЛЕННЕ НЕХТ
ТАЯМНІЦЫ ВІРТУАЛЬНАГА БІЗНЕСУ

4 стар.

ВЕСТКІ З ТАВАРЫСТВА РАДЗІМА
ХУТКА НОВАЯ СУСТРЭЧА

3 стар.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА
"ЖЫЦЦЕ І ВЕРА"

5 стар.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ
ВЯРТАННЕ Міхаіла МЕЛЬНІКА

3 стар.

ГАСЦЁЎНА
Алія ЦВІТКОВА — БЕЛАРУСКА З БЕЛГАРАД-ДНЯСТРОВСКА (УКРАІНА)

6 стар.

ПАМЕЖЖА
БЕЛАРУСКІ МУЗЕЙ — СІРАГА ГОНАРУ
І СРЦА Канстанціна МАЙСЕНІ

7 стар.

ПАЗЬЧНАЯ ІМПРЭЗА
"ПАМЯЦІ ГАЮЧАЯ ТРАВА"

7 стар.

СЛУХАЙ СВАЁ
МАКСІМ, ТВАЮ ПЕСНЮ ПАЧУЎ "DEADMARSH"

8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

14 жніўня 2003 года, № 33 (2851)

Цана 170 рублёў

E-mail: golos_radzimy@tut.by

хроніка жыцця

ЧЫМ БОЛЕЙ СХОДЗІЦЬ ДЗЁН-НАЧЭЙ, ТЫМ ПЕСНІ ЛУЧАНКА ЗВАНЧЭЙ

Свой 65-ты дзень нараджэння адзначыў Ігар Лучанок, народны артыст СССР і Беларусі, лаўрэат Дзяржаўных прэмій, прафесар, старшыня Беларускага саюза кампазітараў, творца, імя якога з'явіліся залатымі літарамі на знакамітай плошчы Зорак у Маскве.

Пра цудоўны талент яскрава сведчаць песні кампазітара, вядомыя амаль кожнаму: "Мой родны кут", "Вераніка", "Алеся", "Майскі вальс", "Полька беларуская", "Жураўлі на Палессе ляцяць", "Памяць сэрца"... Спіс можна доўжыць і доўжыць. За сваё плённае жыццё ў музыцы (дарэчы, сёлета кампазітар адзначае 40-годдзе творчай дзейнасці) Ігар Міхайлавіч вынайшаў рэцэпт напісання песні-шлягера.

РЫХТУЕЦЦА ЗАКОН АБ ВАКЦЫНАЦЫІ

Праект закона аб вакцынацыі супраць інфекцыйных захворванняў, распрацаваны Міністэрствам аховы здароўя, шырока абмяркоўваецца спецыялістамі. Новы закон вызначыць адказнасць медыцынскіх работнікаў, а таксама спіс асноўных прышчэпак, правядзенне якіх возьме на сябе дзяржава.

На сённяшні дзень у Мінску паспяхова рэалізуецца пашыраная Праграма імунапрафілактыкі на 2002–2005 гады. Адпаведна ёй уведзена планавая імуназацыя супраць віруснага гепатыту А дзяцей 6-гадовага ўзросту. На выдзеленыя з гарадскога бюджэту сродкі ўжо сёлета будзе прывіта больш за 13 тысяч мінчан. Важны крок у барацьбе з інфекцыямі — увядзенне ў сталіцы вакцынацыі супраць краснукі.

БЕЛАРУСЬ АПРАНАЕ АРМІЮ ФРГ Контракты на пашыў спецадзення для арміі ФРГ заключаны з беларускімі прадпрыемствамі лёгкай прамысловасці Жодзіна, Дзяржынска і Гомеля.

У прыватнасці, Гомельская швейная фабрыка атрымала заказ на выраб 225 тысяч сініх джэмпераў і на пашыў бялізны для нямецкіх ваенных, Жодзінская — на 100 тысяч карычневых і сініх спартыўных фуфаек, а Дзяржынская — на 8 тысяч сарочак для радавых марфлоту.

Акрамя гэтага, за апошнія некалькі гадоў беларускімі швейнымі прадпрыемствамі выкананы

заказ на пашыў больш за 700 тысяч сарочак для нямецкай авіякампаніі "Люфтганза".

КУПІЛІ... РЭСТАРАН

Адбыўся аўкцыён па продажы акцый адкрытага акцыянернага таварыства "Рэстаран "Беларусь", які знаходзіўся ў камуніальнай уласнасці горада.

На таргі фонд "Мінскаруласнасць" выставіў пяць пакетаў каштоўных папер. Яны ўключалі 11 450 акцый. Намінальная вартасць кожнай была вызначана ў 65,711 тысячы рублёў, а іх агульная ўдзельная вага складала 20,5 працэнта ад устаўнога фонду прадпрыемства.

Усе пяць лотаў удалося набыць аднаму прадпрыемству — генеральнаму дырэктару фірмы "Эмір" Ігару Крапчуку. Зараз у актыве фірмы знаходзіцца 55 працэнтаў акцый рэстарана "Беларусь", і трымальнік кантрольнага пакета акцый можа самастойна вырашаць гаспадарчыя пытанні.

НЕПЕРАМОЖНЫ ДУЭТ

Мінчанін Максім Мірны стаў пераможцам тэніснага турніру ў Манрэалі.

У фінале парных спаборніцтваў М.Мірны разам з індыйцам Махешам Бхупаці перамог шведска-аўстралійскі дуэт Ёнас Б'еркман — Тод Вудбрыдж у двух сэтах — 6:3, 7:3. У адзіночным жа разрадзе Мірны дайшоў да чвэрцьфінала, дзе ўступіў швейцарцу Ражэ Федэрэру. Прызавы фонд манрэальскага турніру склаў 2 мільёны 450 тысяч долараў ЗША.

НІЧЫЙНЫЯ ЦЫГАРЭТЫ ЗНАЙШЛІ ГАСПАДАРА

Увечары на ўкраіне населенага пункта Сарны Смаргонскага раёна трое беларускіх грамадзян разгрузалі "МАЗ" з пайпрычэпам, напоўненым скрынямі цыгарэт. Частку груза складзіравалі ў нічыяны хлей, а частку пераносілі ў мікрааўтобус "Фольксваген", які стаў побач.

За гэтым заняткам іх засталі смаргонскія мытнікі разам з супрацоўнікамі крымінальнай міліцыі Ашмянскага РАУС. Паколькі перакананага тлумачэння пра паходжанне груза гаспадары даць не змаглі, 108 скрыняў па 500–600 пачак "Прымылюкс" у кожнай канфіскаваны. Тавар ацэнены ў 15 мільёнаў рублёў. Вядзецца следства.

Падрыхтавала Ніна ЦІМАШОК.

наша марка

УЗОРНЫЯ БУДМАТЭРЫЯЛЫ

Пасля заканчэння Нарыльскага індустрыяльнага інстытута маладому спецыялісту інжынеру-механіку каляровай і чорнай металургіі Алегу Сейбелю давялося нямаля папрацаваць у металургічнай прамысловасці, перш чым лёс закінуў яго ў Гомель.

спасункі

СПРОШЧАНЫ ПАРАДАК

ВЫДАЧЫ ВІЗ ДЛЯ ГРАМАДЗЯН 13 КРАІН

З 1 жніўня 2003 года Міністэрствам замежных спраў Рэспублікі Беларусь у мэтах павелічэння колькасці паездак замежных грамадзян у Рэспубліку Беларусь, развіцця дзелавых і міжасабовых кантактаў, спрашчэння ўзаемных паездак грамадзян уведзены часовы парадак выдачы віз грамадзянам Аргенціны, Балгарыі, Бразіліі, Вялікабрытаніі, Венгрыі, Канады, Славакіі, Уругвая, Чылі, Швейцарыі, Пайўнёвай Карэі, ЮАР, Японіі.

У адпаведнасці з новай працэдурай выдача грамадзянам вышэйзгаданых дзяржаў дзелавых і гасцявых віз тэрмінам дзеяння да 30 дзён ажыццяўляецца без запрашэнняў, па прад'яўленні запоўненай візавай анкеты з фотаздымкам.

Як паведаміў на брыфінгу начальнік аддзела інфармацыйнага забеспячэння ўпраўлення інфармацыі МЗС Беларусі Андрэй Шупляк, ініцыятыўны крок, накіраваны на спрашчэнне візавых фармальнасцей, беларускі бок разгля-

дае як жэст добрай волі, закліканы стымуляваць эканамічны і культурныя адносіны, актывізаваць сувязі паміж людзьмі. МЗС спадзяецца на прыняцце вышэйпералічанымі дзяржавамі мер у адказ, закліканых спрасціць візавыя фармальнасці і для беларускіх грамадзян. Працэдура афармлення іншых тыпаў віз (дыпламатычных, службовых, турыстычных, транзітных, на працу, на вучобу, на пастаяннае жыхарства) не змянілася.

Галіна ВІР.

год прадпрыемства "Гомельбудматэрыялы" ўдастоена ўзнагароды ўрада Беларусі за высокую якасць прадукцыі.

У гэтым немалая заслуга генеральнага дырэктара ААТ "Гомельбудматэрыялы" Алега Сейбеля, заслужанага работніка прамысловасці Беларусі.

НА ЗДЫМКАХ: дырэктар ААТ "Гомельбудматэрыялы" Алег СЕЙБЕЛЬ з узнагародай урада; гомельскія ўзорныя будматэрыялы.

здарэнні

АЎТААВАРЫЯ Ў ПОЛЬШЧЫ

За рулём і беларускага грузавіка, і расійскага аўтобуса, якія трапілі ў аварыю на тэрыторыі Польшчы, былі нашы землякі?

Дарожна-транспартнае здарэнне адбылося прыкладна а палове першай гадзіны ночы па беларускім часе. Аўтобус турыстычнай акампаніі "Балтыка-Экспрэс", у якім знаходзіліся 42 расіяніны, вёз турыстаў з нямецкага горада Хайброн у Саратаў. Непадалёк ад польскага мястэчка Масткі, якое знаходзіцца за 60 кіламетраў ад граніцы Польшчы з Германіяй, аўтобус з расійскімі нумарамі сутыкнуўся з беларускім грузавіком. У выніку траўмы рознай ступені цяжкасці атрымалі больш за 20 пасажыраў аўтобуса, сярод якіх 7 дзяцей. Чацвёрта ахвяр аварыі, у тым ліку двое вадзіцеляў, на момант падрыхтоўкі публікацыі знаходзіліся ў шпіталі.

Па іроніі лёсу, за рулём і расійскага аўтобуса, і беларускага грузавіка былі грамадзяне Беларусі Яўген Раманоўскі і Бесашус Інарт. Вадзіцель расійскага аўтобуса Яўген Раманоўскі знаходзіцца ў непрытомным стане.

Канчаткова прычыны аварыі і яе віноўнікаў вызначыць следства.

поспех

БРОНЗА СТАСА АРХІПАВА

44-я Сусветная алімпіяда па матэматыцы сярод школьнікаў завяршылася ў сталіцы Японіі Токію. Паспяхова выступіла на ёй беларуская каманда.

Вучань 11-га класа Віцебскага ліцэя №1 Стас Архіпаў заваяваў бронзавы медаль. Падрыхтаваў яго да выступлення на алімпіядзе заслужаны работнік аду-

кацыі Рэспублікі Беларусь Міхал Волкаў.

НА ЗДЫМКУ: Стас АРХІПАЎ і яго настаўнік матэматыкі Міхал ВОЛКАЎ.

спорт

НАДЗЕЯ НА ВОЛЬГУ НАЗАРАВУ

Сэлета ўпершыню пасля перапынку беларускія біятлісты паказаліся на публіцы. У спорткомплексе "Раўбічы" прайшоў летні чэмпіянат Беларусі па біятлоне. Перамонцы вызначыліся як сярод дорослых, так і сярод юніёраў.

На гэты раз старты сабралі значную колькасць удзельнікаў — больш за 120 біятлістаў. Галоўнай гераіняй турніру стала Вольга Назарава, якая была першай у

дзвюх гонках — спрынтарскай і мас-старце.

Па-ранейшаму Назарава будзе адной з галоўных надзей беларускай каманды на чэмпіянаце свету па летняму біятлону. Ён пройдзе з 8 па 14 верасня ў італьянскім мястэчку Форні-Аволтры. У мінулым годзе беларусы з аналагічнага турніру вярнуліся з 6 медалямі.

Старт у "Раўбічах" для некаторых атлетаў быў вырашальным у атрыманні італьянскага пропуску. У выніку былі названы наступныя прозвішчы: Рустам Валіўлін, Аляксей Айдарыў, Пётр Усцінаў, Іван Песцераў, Алена Зубрылава, Кацярына Іванова, Вольга Назарава, Аксіння Зікункова.

алімпіяда-2004

ХТО ПАЕДЗЕ Ў АФІНЫ?

Найбольшую ўвагу і дыскусію на чарговым пасяджэнні выканкама Нацыянальнага алімпійскага камітэта выклікала абмеркаванне стралковага і цяжкаатлетычнага саюзаў па падрыхтоўцы беларускіх спартсменаў да Алімпіяды ў Афінах.

Галоўны паказчык іх дзейнасці — спартыўныя вынікі. Яны ёсць. Асабліва ў цяжкаатлетаў, якія выходзяць на першыя ролі ў свеце. Не дзіва, што старшыня Беларускага цяжкаатлетычнага саюза Ібраім Умераў у прысутнасці членаў выканкама, віцэ-прэзідэнта НАКа Мікалая Ананьева, міністра спорту і турызму Юрыя Сівакова смела выказвае меркаванне, што зборная з Грэцыі вернецца не з двума, як у Сіднеі, а з чатырма медалямі. І ў гэтым няма позы і бахвальства, а хутчэй упэўненасць у сіле нацыянальнай каманды і аналіз магчымасцей беларускіх цяжкаатлетаў. Гэта адзначылі на пасяджэнні і алімпійскія чэмпіёны Валерый Шарый, Аляксандр Курловіч, Леанід Тараненка.

У зборнай краіны сёння няма маладых і перспектывных атлетаў, прычым у кожнай вагавой катэгорыі на месца ў асноўным саставе прэтэндуюць па 2-3 моц-

ныя спартсмены, склаўся добры трэнерскі калектыў. Плануецца, што на чэмпіянаце свету ў Ванкуверы беларусы заваяюць 6 алімпійскіх ліцэнзій. Акрамя гэтага, наступнае сусветнае першынство па цяжкай атлетыцы пройдзе летам 2004 года ў Мінску. Значная падзея для нашых аматараў спорту, а таксама сведчанне аўтарытэту і павагі да Беларускага цяжкаатлетычнага саюза. Вырашаны, па словах Ібраіма Умерава, і ўсе пытанні матэрыяльна-фінансавага забеспячэння. Больш таго, цяжкаатлеты да Афін будуць рыхтавацца на сваёй базе ў... Крыме.

На пасяджэнні выканкама НАКа былі разгледжаны і іншыя пытанні. Сярод іх вылучым зацвярджэнне кандыдатур прадстаўнікоў беларускіх сродкаў масавай інфармацыі, якія атрымаюць акрэдытацыю на Гульнях.

Канстанцін СЕЛЬСКИ.

з прэс-канферэнцыі

КЛОПАТЫ ЖНІЎНЯ

Жнівень — самая гарачая пара для працаўнікоў вёскі. Ад поспеху яе залежыць вынік усяго сельскагаспадарчага года. Аб тым, як складваецца сітуацыя на палях Беларусі, расказаў на сустрэчы з журналістамі ў Нацыянальным прэс-цэнтры намеснік дырэктара Дэпартаменту раслінаводства Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання краіны Уладзімір КУРАТНІК.

Нягледзячы на тое, што ўборка збожжавых у сувязі з неспрыяльнымі ўмовамі надвор'я пачалася на два з паловай тыдні пазней звычайнага, можна ўжо сказаць, што ўраджайнасць па краіне будзе не ніжэйшай за мінулагаднюю. Цяпер галоўнае — убраць яго без страт. Каб дасягнуць гэтай мэты, пастаянна аднаўляецца ўборачная тэхніка. Міністэрства закупіла ў мінулым годзе 929, а ў бягучым — 331 камбайн. Важную ролю на ўборцы выканалі створаныя ў рэгіёнах механізаваныя атрады, якія маюць новую тэхніку і добрае рамонтнае і паліўнае забеспячэнне. У выніку выпрацоўка на адзін камбайн у механізаваным атрадзе ў два разы вышэйшая, чым у камбайнаў у гаспадарках.

Што тычыцца папярэдніх ліч-

баў ураджайнасці па рэгіёнах, то выглядае гэта так: Брэсцкая вобласць — 28,3 цэнтнера з гектара, Віцебская — 23,7, Гомельская — 20,9, Гродзенская — 38,8, Магілёўская — 23,2 і Мінская — 24,6 цэнтнера з гектара.

Ідзе поўнамаштабная ўборка і церабленне льну (апрацавана больш за 11 тысяч гектараў). Тут прагноз аптымістычны: прыкладна 47 тысяч тон льновалакна атрымае перапрацоўчая прамысловасць.

Для цукровых буракоў гэты год асаблівы. З мэтай забеспячэння цукровых заводаў сыравінай беларускай вытворчасці плошчы пасаваў былі павялічаны ў 1,5 раза. Ёсць усе падставы чакаць павелічэння ўраджайнасці амаль у два разы ў параўнанні з міну-

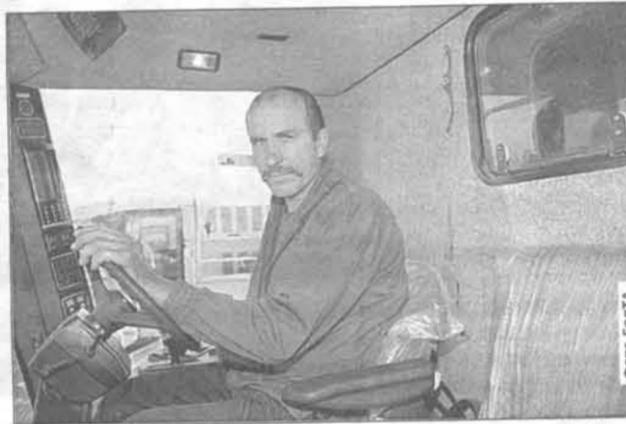

лагоднай, а гэта прыкладна 2,6-3 мільёны тон.

Нельга не прыгадаць бульбу. Як сказаў Уладзімір Куратнік, складваецца звычайна так, што калі ёсць праблемы са збожжам, то будуць выдатныя вынікі з бульбай. Нездарма бульбу на Беларусі называюць другім хлебам. Так і сёлета. Планаваў лічба 7,5 мільёна тон, хутчэй за ўсё, будзе перавыкана. А як спраўдзіцца прагнозы спецыялістаў — мы хутка даведаемся.

НА ЗДЫМКУ: Уладзімір КУРАТНІК у час прэс-канферэнцыі.

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

КАПІТАН ЖЫПНЁВАГА КАРАБЛЯ Адзін з лепшых камбайнераў калгаса "Зара" Магілёўскага раёна Уладзімір КОТАЎ (на здымку) на сваім «Кейсе-80» намалаціў ужо каля 500 тон збожжжа.

адукацыя

ХУТКА Ў ШКОЛУ

Адказна рыхтуюцца да пачатку навучальнага года ў Ноўкінскай сярэдняй школе Віцебскага раёна.

Тут заканчваецца рамонт вучэбных кабінетаў, педагогі афармляюць наглядныя дапаможнікі, камплектуюць падручнікі.

НА ЗДЫМКУ: бібліятэкар Таццяна САРОКІНА з сямякласнікамі Максімам КАНЬШЫНЬІМ і Марыянай ФАМЕНКАВАЙ камплектуюць падручнікі.

АБЕД У ПОЛІ

Паспяхова вядзучы ўборку збожжавых працаўнікі СВК "Азярыцкі" Смалявіцкага раёна Мінскай вобласці. Ім трэба ўбраць 2 530 гектараў збожжавых.

НА ЗДЫМКУ: у час уборкі механізатарам дастаўляецца гарачае харчаванне ў поле.

УСТУПНЫЯ ЭКЗАМЕНЫ АДМЯНЯЮЦА

У Беларускай дзяржаўнай універсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі ўпершыню ў гэтым годзе прадметы, па якіх праводзіліся ўступныя экзамены, супалі з дысцыплінамі цэнтралізаванага тэсціравання.

310 абітурыентаў прыйшлі ў ВУН з адпаведнымі сертыфікатамі. Ім не прыйшлося здаваць экзамены. Пасля агульнага конкурсу 240 з іх былі залічаны ва ўніверсітэт.

У Беларусі ўступныя выпрабаванні праводзяцца па 36 дысцыплінах. Іх колькасць у далейшым будзе змяншацца, затое тэсты плануецца праводзіць па большай колькасці прадметаў. Пакуль гэта толькі матэматыка, фізіка, руская і беларуская мовы.

«Мінск-Навіны».

весткі з таварыства «радзіма»

ХУТКА НОВАЯ СУСТРЭЧА

Больш за два дзесяцігоддзі таму ў таварыстве «Радзіма» акрэслілася ідэя правесці курсы для аматараў мастацкай самадзейнасці беларускіх суполак замежжа. Тады апаноўвалі сумненні: ці патрэбны, ці адгукнуцца, ці паедуць?

Адгукнуліся, паехалі! І з кожным годам усё больш суайчыннікаў выказвалі жаданне трапіць на нашыя курсы. Былі прадстаўнікі з розных краін — ад блізкіх Расіі і Польшчы, да далёкіх Аргенціны і Канады.

І кожны раз пасля курсаў у таварыства «Радзіма» прыходзілі пісьмы падзякі за незабыўныя ўражанні і цёплыя ўспаміны, выказвалася надзея на новыя сустрэчы.

На жаль, у апошнія гады адбыўся збой у арганізацыі традыцыйнага мерапрыемства. Апошні раз мы прымалі прадстаўнікоў суполак у 2001 годзе. Гэта стала магчымым дзякуючы шчыраму сябру таварыства «Радзіма», кіраўніку грамадскага аб'яднання беларусаў у Кыргызстане «Світанак» Аляксандру Шуту.

У той год у нас усё было гатова для правядзення курсаў, былі накіраваны запрашэнні ў суполкі, прыйшлі пацвярджэнні аб ўдзе, але ў апошні момант стала вядома, што сродкі на іх правядзенне выдаткаваны не будуць. Аляксандр Сяргеевіч адрозу ж адгукнуўся на нашу просьбу. І, дзякуючы яго спонсарскай падтрымцы, курсы адбыліся. Тыя, хто наведаў іх, а гэта 10 чалавек, за 7 дзён вельмі пасябравалі.

А пасля, як заўсёды, пачалі прыходзіць пісьмы, у якіх словы ўдзячнасці ад курсантаў, кіраўнікоў беларускіх суполак, надзея на новую сустрэчу.

Дарэчы, у той раз удзельнікі курсаў М.Зубрыцкі (Гайнаўка, Польшча), І.Старасценка (Валгаград, Расія), С.Сямяшкіна (Сыктывікар, Комі, Расія), А.Сарачынская (Ціраспаль, Малдова), Х.Старова (Кохтла-Ярве, Эстонія), Т.Піменева (Даўгаўпілс, Латвія), І.Саўчук (Ванкувер, Канада), В.Кавальчук (Вільнюс, Літва), Ф.Іваноў і Н.Іванова (Іжэўск, Удмурцкая Рэспубліка, Расія) стварылі свой варыянт «гімна суайчыннікаў замежжа»:

*Сябры і стброўкі ва ўсім белым свеце,
Калі наскучыць вам па-за мяжой,
У Мінск на крылах мары вы імчыце,
«Радзіма» нас чакае тут з табой.*

Прыпеў:

*Родна Беларусь, я так сумую
Па тваіх азёрах і лясах.*

*Рады бачыць мы зямлю святую
І усмешку у тваіх вачах.*

Новая сустрэча абавязкова адбудзецца сёлета напрыканцы года. Супрацоўнікі таварыства «Радзіма» распрацавалі новы праект для кіраўнікоў і ўдзельнікаў гурткоў мастацкай самадзейнасці беларускіх суполак «Дакраніся да сваіх каранёў». Мэта гэтага праекта — даць магчымасць носьбітам беларускай культуры ў замежжы не толькі сустрэцца з зямлёй сваіх продкаў, але таксама авалодаць пранцыпамі і метадыкай фарміравання рэпертуару фальклорнага калектыву, арганізацыі правядзення фэстаў, папоўніць песенны і танцавальны рэпертуар фальклорных гурткоў, у якіх яны працуюць, а таксама данесці да жыхароў краіны, дзе яны зараз жывуць, непаўторную і каларытную культуру беларускага народа.

У рамках праекта плануецца наведанне рэпетыцый вядомых фальклорных калектываў Мінска, тэатраў, канцэртаў, азнаямленне з экспазіцыямі выстаў, музеяў, галерэй. Вядома ж, будуць наладжаны цікавыя сустрэчы і ў таварыстве «Радзіма».

Галіна НАВІЦКАЯ,

супрацоўніца таварыства «Радзіма».

падрабязнасці

ВЯРТАННЕ
МІХАЛА МЕЛЬНІКА

Міхаіл Малахавіч Мельнік — беларус, нарадзіўся ў 1921 годзе ў сялянскай сям'і веруючых у вёсцы Міхавічы Бярэзінскага раёна Мінскай вобласці. На Беларусі прайшло яго дзяцінства, юнацтва.

Калі пачалася Вялікая Айчынная вайна, Міхаіл Мельнік прызвалі на службу ў Савецкую Армію. Службу пачынаў у горадзе Самаркандзе. Пасля прыняцця прысягі пайшоў на фронт, абараняў Смаленск.

Увосен 1941 года, у час баёў за Вязьму, трапіў у палон. Спачатку знаходзіўся ў лагерах ваеннапалонных у Смаленску, потым у Оршы, зведваў пакуты ў канцэнтрацыйных лагерах на Украіне, у Югаславіі, Польшчы, Аўстрыі...

У 1945-м з палону вызвалілі англічане. У 1948 годзе пераехаў у Англію. У 1960-м прыняў грамадзянства Вялікабрытаніі. Большую частку свайго жыцця Міхаіл Мельнік

з сям'ёй пражыў у гэтай краіне. Тут засталіся яго дачка, унукі.

У 1980 годзе Міхаіл Малахавіч разам з жонкай — немкай Ірынай пераехаў у ФРГ. Увесь германскі перыяд жыцця Міхаіл Мельнік звязаны з дабрачыннай дзейнасцю на карысць роднай Беларусі, якая пацягвала ад наступстваў чарнобыльскай бяды. Пра гэтую місію Міхаіла Мельніка «Голас Радзімы» нядаўна падрабязна расказаў («ГР» № 31, 31.07.2003).

Лёс Міхаіла Мельніка насычаны выпрабаваннямі, але гэты чалавек назаўсёды застаўся верным сынам свайой Радзімы.

Наталля ТАКТАСУВАВА,

супрацоўнік таварыства «Радзіма».

Туга па Беларусі не пакідала М.Мельніка на працягу ўсяго жыцця за мяжой. У глыбіні душы ён заўсёды жадаў вярнуцца ў родныя мясціны.

У 90-х гадах мінулага стагоддзя пад Мінскам ён пабудаваў сабе дом, атрымаў від на жыхарства ў Беларусі і змог часцей наведваць родны край.

Пасля цяжкай хваробы памерла жонка Ірына. Міхаіл Малахавіч цяжка перажываў страту блізкага чалавека. Але Бог не пакінуў яго ў адзіноце. У 1999 годзе ў Мінску ён сустрэў цудоўную жанчыну, Раісу Аляксандраўну, якая стала яго жонкай, аднадумцам, памочніцай у яго справах.

Раіса Аляксандраўна нарадзілася ў Санкт-Пецярбургу. У час Вялікай Айчынай вайны была вязнем канцэнтрацыйнага лагера ў горадзе Ліепая (Латвія). У 50-я гады пераехала з сям'ёй у Мінск па месцы службы мужа. У 1997 годзе пасля доўгай хваробы муж памёр. Мае дзвюх дачок і дзвюх унучак.

Нядаўна Раіса Мельнік атрымала грашовую кампенсацыю, як вязень канцэнтрацыйнага лагера, і частку грошай перадала на дабрачынныя мэты.

Другой часткай кампенсацыі, якую павінна атрымаць, Раіса Аляксандраўна таксама мяркую падзяліцца з веруючымі. Муж і жонка Мельнікі заўсёды ў нядзелю бываюць у царкве. Зараз яны разам працягваюць дабрачынную місію.

Міхаіл і Раіса Мельнікі часта наведваюць Германію, дзе маюць шмат сяброў. У ліпені гэтага года прывезлі 500 еўра, сабраныя нямецкімі сябрамі, і перадалі гэтыя ахвяраванні царкве.

Таварыства «Радзіма» напярэдадні трэцяй гадавіны сумеснага жыцця Міхаіла і Раісы Мельнікаў жадае гэтым цудоўным людзям моцнага здароўя, сямейнага дабрабыту і доўгіх плённых гадоў жыцця.

асоба

АНАТОЛЮ БАГАТЫРОВА —
90 ГАДОЎ

Пра карыфея і патрыярха — заснавальніка айчынай кампазітарскай школы, старэйшыну беларускага музычнага мастацтва, народнага артыста Беларусі, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР і Беларусі, прафесара Анатоля Багатырова — чалавека-легенду — можна гаварыць толькі з вялікай павагай і захапленнем.

Хоць нарадзіўся Анатоль Васільевіч у 1913 годзе ды яшчэ 13 жніўня, ён чалавек з непаўторным зайздросным лёсам. Вялікі патрыёт і грамадзянін свайой Радзімы.

Радаводнае дрэва Анатоля Багатырова жывіцца сакамі камяністай і пясчанай, але ўрадлівай на таленты зямлі Гарадоччыны. Знакаміты зямляк продкаў Багатырова Канстанцін Вераніцын праславіў свой паятовы горад Віцебскай губерні бессмяротнымі класічнымі паэмамі «Тарас на Парнасе» і «Два д'яблы». Перакладчык «Боскай камедыі» Дантэ і «Дон-Жуана» Байрана на беларускую мову паэт Уладзімір Скарынін таксама з Гарадка.

Вучні Анатоля Багатырова (ён быў рэктарам Беларускай кансерваторыі з 1948 па 1962 год, а з 1960 года — прафесар) любяць яго за чалавечнасць, інтэлігентнасць, дэмакратычнасць.

Адзін з самых любімых вучняў прафесара Анатоля Багатырова — лаўрэат Дзяржаўнай прэміі 2003 года кампазітар Алег Хадоска лічыць свайго Настаўніка і па сённяшні дзень загадкай. Алег прызнаецца: «Здаецца, ён трапіў да нас з іншых часоў, часоў Рымскага-Корсакава, Глазунова і Танеева. Цяпер ужо не сустрэнеш той высакароднасці, той высокаадукаванасці...»

Усе вучні А.Багатырова вельмі розныя, адметныя творцы. Сярод іх — Яўген Глебаў і Ігар Лучанок, Генрых Вагнер і Юрый Семяняка, Дзмітрый Смольскі і Сяргей Картэс, Андрэй Мдзівані і Рыгор Сурус, Уладзімір Буднік і Віктар Войцік, Уладзімір Солтан і Леанід Захлеўны, Мікалай Літвін і Пётр Альхімовіч. Усе таленавітыя. І непадобныя адзін на аднаго, таму што Багатыроў

дыпкур'ер

ВЫСТАВА БЕЛАРУСКИХ МАСТАКОЎ У ФРГ У ПАМЯШКАННІ Еўрапейскага ўніверсітэта «Віадрына» (Франкфурт-на-Одэры) адбылося ўрачыстае адкрыццё выставы твораў беларускіх мастакоў-віцяблян.

Увазе жыхароў Франкфурта-на-Одэры і гасцей гэтага горада, які святкуе сёлета сваё 750-годдзе, прадстаўлены работы Артура Ісачэнкі, Алега Крошкіна, Алега Скавародкіна, Аляксандра Малей і іншых.

Выстава арганізавана пры садзейнічанні Пасольства Беларусі ў ФРГ па ініцыятыве бургамістрата горада, які на працягу многіх гадоў развівае актыўныя пабрацімскія сувязі з Віцебскам. Яна адкрывае Дні Беларусі ў Франкфурце-на-Одэры, прызначаныя на 16-17 жніўня 2003 года. На гэтым маштабным мерапрыемстве, якое адбудзецца ў спецыяльна разбітым да юбілею горада «Еўрапейскім садзе» на беразе Одэра, сваю творчасць прадставяць віцебскі тэатр «Лялька», музычныя калектывы «Зорка», «Інспектар Жуф», «Вакзал», будзе разгорнуты імправізаваны «горад майстроў».

Культмінацыяй свята стане гала-канцэрт «Рэха «Славянскага базару», на якім выступіць ансамбль «Сябры» пад кіраўніцтвам Анатоля Ярмаленкі.

ніколі не ламаў творчыя індывідуальнасці, не імкнуўся вылепіць з іх да сябе падобныя.

Я вельмі люблю раманы Анатоля Багатырова на вершы А.Пушкіна, М.Лермантава, У.Шэкспіра, Г.Ахматава, Я.Купалы, М.Багдановіча, А.Куляшова... У школьныя гады слухала оперу «У пушчах Палесся» (па апавесці Я.Коласа «Дрытва»). За яе ў 1941 годзе А.Багатыроў атрымаў Дзяржаўную прэмію СССР. Дарэчы, Анатоль Васільевіч сябраваў з Якубам Коласам.

Не перастаю захапляцца мужнасцю і высакароднасцю Анатоля Васільевіча. З 1938-га па 1949 год ён быў старшынёй Саюза кампазітараў Беларусі — і ніводзін кампазітар пры ім не быў рэпрэсаваны! На пытанне: «Як вам гэта ўдалося?» Анатоль Багатыроў адказвае: «Вельмі проста. Я не падпісаў ніводнага кампраметуючага дакумента...»

Нізкі паклон Вам, геніяльны Мастэра і прыстойны Чалавек, за Ваша годнае жыццё-падзвіг!

Мы грэземся ля Вас, Анатоль Васільевіч, захапляемся Вашай светлай цудоўнай музыкай, прыслухоўваемся да Вашага слова і шчаслівыя, што жывём з Вамі ў адзін час! Дзякуй Вам і да 100-гадовага юбілею!

Валянціна ЛУЦЭВІЧ.

ПАСОЛЬСТВА ІЗРАІЛЯ СПЫНЯЕ
СВАЮ ДЗЕЙНАСЦЬ

5 жніўня Міністэрствам замежных спраў прынята заява ў сувязі з закрыццём Пасольства Ізраіля.

Пытанне аб закрыцці Пасольства Ізраіля ў Беларусі падымлася ізраільскім МЗС і раней, аднак не знаходзіла практычнага ўвасаблення. Магчыма, аргументы на карысць неабходнасці падтрымання і развіцця ўзаемавыгоднага двухбаковага супрацоўніцтва пераважалі выключна фінансавыя меркаванні.

Паведамленне МЗС Ізраіля аб закрыцці пасольства гэтай краіны ў Мінску па фінансавых прычынах успрынята беларускім бокам з вялікім жалем.

Беларускі бок разлічвае на магчымы перагляд рашэння МЗС Ізраіля.

Даведка. 25 снежня 1991 года ўрад Ізраіля прызнаў дзяржаўную незалежнасць Беларусі. Дыпламатычныя адносіны ўстаноўлены 26 мая 1992 года. У жніўні 1992 года ў Тэль-Авіве адкрыта Пасольства Беларусі. З кастрычніка 1993 года ў Мінску функцыяніравала Пасольства Ізраіля.

Прэс-служба МЗС.

ТАЯМНІЦЫ ВІРТУАЛЬНАГА БІЗНЕСУ

У дзяцінстве Павел Бінцароўскі захапляўся калекцыяй іраваннем марак, пазней прываблі камп'ютэры, магчымасць вандраваць па Інтэрнэце, удзельнічаць у віртуальных гульнях. Апошняя яго захапленне пераймае сабой, калі Павел стаў дарослым і пачаў вучыцца "на эканаміста". Ён захапіўся мадэліраваннем эканомікі і з часам стаў трэнерам беларускай каманды па менеджменце эканомікі. Каманда, якую ён рыхтуе разам з калегай Вольгай Заўялавай, адзіная ў свеце, яна шэсць гадоў запар выходзіць у фінал міжнародных, а таксама еўрапейскіх спаборніцтваў па мадэліраванні эканомікі, што, згадзіцеся, сведчыць: нашым маладым розумам і талентам няма роўных.

— Павел, цікава даведацца, каму належыць ідэя правядзення такіх незвычайных спаборніцтваў?

— На пачатку мінулага стагоддзя, а дакладней, у 1902 годзе міжнародная арганізацыя "Дасягненні маладых" паставіла мэту — заняцца эканамічнай адукацыяй навучэнцаў. Сёння арганізацыя выйшла на міжнародны ўзровень і дзейнічае ў 106 краінах свету. Першы чэмпіянат свету па мадэліраванні эканомікі і менеджменце, у якім удзельнічалі чатыры каманды, адбыўся ў 1992 годзе. Правілы гульні былі распрацаваны Гарвардскім вылічальным цэнтрам. З цягам часу чэмпіянат набыў папулярнасць. І ў 1997 годзе ў ім удзельнічала ўжо 370 каманд з трыццаці краін свету, у тым ліку і зборная Беларусі, якая заняла тады шостае месца. Пачынаючы з 1999 года і дасюль мы ўтрымліваем першыноства.

— У чым сэнс спаборніцтваў?

— Мадэліраванне эканомікі і менеджмента на самай справе — камп'ютэрная гульня, у якой будзецца стратэгія, заснаваная на тэорыі кіраўніцтва прадпрыемствам і тэорыі канкурэнцыі. Тыя, хто ў ёй удзельнічае, робяцца кіраўнікамі віртуальных прадпрыемстваў і прымаюць кіраўнічыя рашэнні. Па сутнасці, маладыя людзі праводзяць віртуальнае прадпрыемства праз усялякія рыфы канкурэнцыі.

Формула ж спаборніцтваў наступная: першыя некалькі тураў праводзяцца завочна, па Інтэрнэце, калі рашэнні накіроўваюцца ў вылічальны цэнтр, што знаходзіцца ў ЗША, а адтуль дасылаюцца справаздачы. Сёлета больш за 1 200 каманд з усяго свету прымаюць удзел у гульні. У фінал жа маюць шанс трапіць толькі 8 каманд. Арганізатары міжнароднага чэмпіянату фінальныя гульні праводзяць у розных краінах. Праз год фіналы праводзяцца ў ЗША, а ў прамерках, напрыклад, у 1997 годзе гульні адбыліся ў Токію, у 1999-м — у Бруселі, у 2001-м — у Сінгапуры, сёлета чэмпіянат пройдзе ў Барселоне. Што тычыцца мяне, упершыню прыняў удзел у гэтых міжнародных спаборніцтвах у 1996 годзе. Пасля, у 1997 годзе, з'явілася правіла, якое патрабавала, каб фіналісты мінулых гульняў не ўдзельнічалі ў наступных. Тады я і заняўся трэнерскай справай. Аднак сёлета прымаў удзел у еўрапейскім чэмпіянаце і стаў фіналістам. Трэба адзначыць, што спаборніцтвы, якія праводзяцца ў Еўропе, не залежаць ад міжнародных.

— Як праходзіць падрыхтоўка ўдзельнікаў міжнароднага чэмпіянату?

— Сёлета ў нас зарэгістравана 27 каманд з усяй Беларусі. Сярод іх вельмі высокая канкурэнцыя. Заняткі праводзім раз на тыдзень. Напачатку даём тэорыю, тлумачым законы эканомікі, тое, якім чынам яны функцыянуюць у дадзенай мадэлі. Складаемая паспеху — гэта веды, вопыт і, у станоўчым сэнсе гэтага слова, агрэсіўнасць. Веды мы даём удзельнікам адразу, вопыт яны могуць напрацаваць, а вось агрэсіўнасць, не ў сэнсе ўсіх пабій, а ў сэнсе перамагчы, — імкнемся выходзіць. Таму што, перадусім, вельмі важная псіхалагічная падрыхтоўка каманды.

— Трэнеры з усяй Беларусі адбіраюць лепшых. А колькі ўдзельнікаў можа трапіць у фінальныя гульні?

— Звычайна нашу каманду за мяжой прадстаўляюць два чала-

векі. А ў камандзе можа знаходзіцца да трыццаці ўдзельнікаў. Але, паводле ўмоў спаборніцтваў, арганізатары аплачваюць толькі двум фіналістам білеты на транспарт і пражыванне ў краіне, дзе праводзіцца чэмпіянат.

— А якая ўзнагарода чакае пераможцаў?

— Па-першае, пераможцы атрымліваюць узнагароджанне, па-другое, — бясплатную паездку ў прыгожы горад свету, плюс магчымасць тыдзень правесці ў "VIP" — туры па горадзе, дзе праходзіць чэмпіянат.

— Ці запатрабаваныя лепшыя маладыя розумы свету на Радзіме?

— Адбываецца па-рознаму. Напрыклад, пераможца 1999-га года Ганна Мураўская была запрошана на наступны год вучыцца ў Гарвард. Другога члена той жа каманды, студэнта Дзмітрыя Даўгарукава сталі актыўна запрашаць на работу вядомыя айчыныя фірмы. Што тычыцца мяне, дык я паступіў у аспірантуру на кафедру інфармацыйных тэхналогій у кіраўніцтве.

— Тая мадэль, якую вы распрацоўваеце для віртуальных прадпрыемстваў, прыдатная для эканамічнага развіцця нашай дзяржавы?

— Наша мадэль разлічана на мікраўзровень. На дзяржаўным узроўні існуюць зусім іншыя мадэлі, прапануецца зусім іншае развіццё. Гэтая праца больш складаная, бо існуе вельмі шмат фактараў, якія трэба ўлічваць. Хаця, я мяркую, для нас па сілах і гэтая справа.

Наталля БОГУШ.

20 верасня гэтага года споўніцца 100 гадоў з дня народзінаў выдатнай беларускай паэткі на эміграцыі Наталлі Арсенневай. 3 нагоды юбілею ГА "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" выпусціла кішэчны календарык (дызайн мастака Ігара Марачкіна) з выявай Наталлі Арсенневай і словамі з яе верша "... была ты, ёсць і будзеш, Беларусь!" Выкарыстаны невядомы фотаздымак виласкага перыяду жыцця паэткі з фондаў Беларускага дзяржаўнага архіва літаратуры і мастацтва, які нідзе дагэтуль не друкаваўся. Запытвайце календарык у сядзібе ТБМ, што на вуліцы Румянцава, 13, у Мінску.

Ірына ЛЯКСЕЕВА.

галерэя "брама"

АРМЯНСКІЯ КАРАНІ НА БЕЛАРУСКАЙ ГЛЕБЕ

У Нацыянальным мастацкім музеі адбылася выстава армянскага мастака Грыгора Данельяна ў рамках святкавання 10-годдзя супрацоўніцтва Арменіі і Беларусі і акрэдытацыі ў Мінску пасольства Арменіі.

Грыгор нарадзіўся ў 1950 годзе ў Тбілісі, там скончыў мастацкую школу, потым сям'я пераехала на радзіму ў Арменію, дзе Грыгор скончыў Тэатральна-мастацкі інстытут. На пачатку 90-х гадоў у сувязі з падзеямі ў Арменіі ўжо са сваёй сям'ёй — жонкай і трыма дачушкамі — з'ехаў адтуль і апынуўся ў Мінску. Тут сустрэў аматараў мастацтва, якія звярнулі на яго ўвагу. Дарэчы, сам Грыгор — чалавек вельмі актыўны, дзякуючы гэтай актыўнасці і працавітасці, ён мае на сваім рахунку каля 15 персанальных выстаў, у тым ліку і за мяжой. Сёлета спаўняецца 30 гадоў яго творчай дзейнасці.

У 70-80-х Грыгор працаваў у манументальным мастацтве ў тэхніцы калажа, звяртаючыся да розных стыляў: поп-арту, экспрэсіянізму, лучызму, кубізму, усё больш напаяючы ўсё гэта, як вызначае сам аўтар, містыцызмам.

Сёлетняя выстава мае сімвалічную назву "У святле Яго Святла". Яна складаецца з адзінай суцэльнай жывапіснай серыі, у якой вядомым біблейскім і міфалагічным сюжэтам надае сваю інтэрпрэтацыю, пэўную гратэскнасць і містыцызм, узмоцненую асветленасць і падрабязную працоўку дэталей у малюнку кожнай кампазіцыі. Серыю гэту аўтар распачаў дзесць гадоў таму і завяршыў сёлета. А цяпер 10 кампазіцый маюць яшчэ і падрабязныя аўтарскія тэкставыя тлумачэнні. Такім чынам, разважанне мастака аб адвечным атрымалі адразу два ўвасабленні — візуальнае і вербальнае, што ў выяўленчым мастацтве даволі рэдкая з'ява.

Ларыса ФІНКЕЛЬШТЭЙН.

фотавандроўка з яўгенам казюлем

ГОРАД ГРОДНА — СТАРАЖЫТНЫ І СУЧАСНЫ

АД СВЯТОГА ВЫТОКУ – У ШЧАСЛІВАЕ ДАЛЁКА

Святая крыніца Крупецкіх вод, размешчана амаль у цэнтры беларускай сталіцы, у канцы праспекта Машэрава, – месца паломніцтва праваслаўных хрысціян. Тут заўсёды шматлюдна. Разліваецца ў ёмістасці вада, па яе прыязджаюць не толькі з усёй Беларусі, але і з Расіі, Украіны, Літвы. І нясуць людзі разам з жыватворнай вільгацю надзею і веру ў дапамогу і вылечванне.

Паданні данеслі да нас нямала цікавага і нават таямнічага. Нібыта менавіта тут трыста гадоў таму з'явілася Божая Маці і паказала месца, дзе трэба адкрыць крыніцу лекавых вод і будаваць царкву. Яе ўзвалі ўсёй грамадой, назваўшы Пакровы Прасвятой Багародзіцы. Доўгі час храм узвышаўся ў гэтым маляўнічым месцы з таёмнай духоўнай сілай і прыцягальнасцю, су-

цяшаў і радаваў веруючых. На жаль, далёка не ўсіх: у 1936 годзе бязбожныя ўлады разбурылі старажытную царкву. Дарэчы, месца гэта паставала нядоўга – хутка тут выраслі сялянскія сядзібы.

Пасля вайны, якая разбурыла, сцерла з твару зямлі амаль увесь горад, на гэтай пустэчы вырашылі ўзвесці мемарыяльны комплекс у памяць ахвяр фашызму. Пляцоўку расчысцілі і падрыхтавалі да пачатку работ, але планы гарадскіх улад змяніліся: для помніка знайшлі больш зручнае месца.

Здаецца, Божая воля захоўвае гэту крыніцу (і не хочаш, а паве-рыш). Звышхуткасная аўтамагістраль нейкім чынам прайшла побач, літаральна сорок метраў ад яе. А калі тут хацелі распрацаваць кар'ер, сыпучы пясок нібыта засмактаў экскаватар.

Крупецкія воды, сцвярджаюць людзі, нясуць у сабе цудаздзейную сілу: раны і язвы хутка заживаюць, вылечваецца хворы страўнік, знікаюць сурокі і чары. І

асабліва дапамагае вада з крыніц пры хваробе вачэй... Гэтаму можна верыць, а можа і не, толькі нядаўна праведзеныя даследаванні беларускіх вучоных паказалі, што вада ў крыніцы мінералізаваная і адпавядае трускавецкай і маршанскай. Нават летам у трыццаціградусную гарачыню ад яе, сцюдзёнай, зубы ломіць: здабываюць яе з глыбіні 190 метраў.

Некалькі гадоў таму, пасля доўгага перапынку, тут пачалося ўзвядзенне храмавага комплексу Пакровы Святой Багародзіцы, стварылі Свята-Пакроўскі прыход. Малы храм дзейнічае ўжо пяты год. У ім штодзённа праходзяць ранішняя і вячэрняя службы, два разы на тыдзень служаць Боскую літургію.

Узводзіцца храмавы комплекс (вялікі Свята-Пакроўскі храм, хрысціянская, званіцы, праваслаўны цэнтр) на ахвяраванні прыватных асоб, а не на сродкі бюджэту, таму і тэмпы будаўніцтва такія марудныя.

— Ствараючы яго, мы адраджа-

ем не толькі царкву, але і вяртаем людзей да веры, — гаворыць святшчэннік Свята-Пакроўскай царквы айцец Ігар (Ігар Чарняўскі). — На працягу доўгіх дзесяцігоддзяў наш народ адвучвалі ад слова Божага. Гэта пасеяла ў людскіх душах смуту і хаос. Неабходна дапамагчы людзям. Укласці ў іх свядомасць, душу і сэрца першапачатковыя і вечныя каштоўнасці добра, здольныя стаць асновай сапраўднай маралі. Мы выдаём літаратуру, — падкрэсліў святшчэннік, — здольную ствараць чалавека, а не разбэшчваць яго. У нас выдатны царкоўны хор — не выпадкова існуе сцвярджанне: хто спявае на клірасе, той моліцца двойчы. Цяпер людзі, дзякуючы Богу, цягнуцца да Госпада, хочучы пачуць словы пастыра, а вось як звярнуцца да святшчэнніка, выканаць абавязковы для хрысціянства царкоўны цырыманіял, на жаль, не заўсёды ведае нават дарослы чалавек. Наша задача — даць азы гэтых ведаў. Праваслаўны хрысціян той, хто спавядаецца і прычашчаецца, хто

ўдзельнічае ў таінствах царквы. Пра гэта і многае іншае даведаецца кожны прыхаджанін, які аднойчы пераступіў парог царквы ў нашым праваслаўным духоўным цэнтры. А нядзельную школу ўжо наведваюць дзеці з мікраараёнаў Вясянкі і Лябяжы. Самыя маленькія сярод іх — сямігадовыя. З часам плануецца набіраць і дашкольныя групы. Бо завяршэнне ўсяго будаўніцтва ўжо не за гарамі. Воля Госпада — ва ўсім.

...Пакідаючы царкву, я падышла да крыніцы, далучылася да чарады людзей. Жадаючых напіцца сцюдзёнай вадзіцы са святой крыніцы ў гарачы летні дзень было шмат. Пад'ехаў вясельны картэж — людзі расступіліся, прапускаючы наперад жаніха і нявесту. У нашым горадзе стала ўжо добрай традыцыяй наведванне маладымі пасля загса ці з-пад вянца Крупецкай святой крыніцы. Што ж, ад святой крыніцы — у шчаслівае далёка...

Таццяна ХРАПІНА

КОРАТКА

ПАКЛАНІЛІСЯ СВАТЫНЯМ

Сёлетні з благаславення праасвятшчэннага Гурья, епіскапа Навагрудскага і Лідскага, у старажытны Навагрудак ма-нахамі Свята-Успенскага Жыровіцкага манастыра былі дастаўлены святыні: цудатворныя крыватачывы абраз ІСУСА ХРЫСТА і міратачывая ікона Свяціцеля МІКАЛАЯ МІР-ЛІКІЙСКАГА.

З гэтай нагоды па ўзгадненні з мясцовымі ўладамі быў арганізаваны хрэсны ход, да якога далучыліся многія вернікі, што прыехалі з усіх куткоў Беларусі пак-

ланицца праваслаўным святыням.

Пакуль царкоўныя рэліквіі знаходзіліся ў Свята-Нікольскім кафедральным саборы, увесь час праводзіліся ўрачыстыя богаслужэнні, у якіх прымалі ўдзел святшчэннаслужыцелі з Навагрудскага, Карэліцкага і Іўеўскага раёнаў. На працягу гэтай духоўнай цырымоні гучала песнапенне ў выкананні студэнтаў Жыровіцкай духоўнай семінарыі.

Яўген ЛАПЦЕЎ.

Еўрапейскі вопыт спатрэбіўся Багаслоўе, псіхалогія і гісторыя рэлігіі, увядзенне ў іслам – вось далёка не поўны пералік прадме-

таў, якія на працягу двух тыдняў вывучалі слухачы Летняга багаслоўскага інстытута. Працавалі гэтыя курсы на беразе возера Нарач ужо пяты раз.

Па традыцыі лекцыі ЛБІ збіраюць навучэнцаў і выпускнікоў Мінскай духоўнай акадэміі і семінарыі, прадстаўнікоў свецкіх прафесій: урачоў, журналістаў, філосафаў, архітэктараў. Праслухаўшы такі спецкурс, маладыя мінчане цяпер могуць з веданнем справы меркаваць аб ролі царквы ў грамадскім і культурным жыцці нашай краіны. Такія дыялогі са святшчэннаслужыцелямі — практыка, шырока распаўсюджаная ў еўрапейскіх дзяржавах з сярэдзіны мінулага стагоддзя.

УЗНІМЕЦА НОВЫ ХРАМ

На свята Нараджэння Хрысціцеля Господня Іаана мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі заклаў капсулу ў аснову аднайменнага храма.

Яго вышыня разам з крыжам дасягае 30 метраў. Будынак разлічаны на 300 чалавек. Гэта будзе першая ў сталіцы трохчастковая аднакупальная царква са званіцай над уваходам. Будуюцца яна на ахвяраванні мінчан.

“Мінск-Навіны”.

СИТУАЦЫЯ

“ГАРЭЎ КАСЦЁЛ...”

24 ліпеня ў горадзе Дзяржынску Мінскай вобласці за два дні да вялікага каталіцкага свята Святой Ганны (Маці Найсвяцейшай Марыі Панны) падчас набажэнства загарэўся касцёл. Па афіцыйнай версіі, прычына пажару – старая праводка, якая ўспыхнула ў выніку кароткага замыкання. Пажар доўжыўся некалькі гадзін. Калі, нарэшце, сумеснымі намаганнямі настаяцеля кс. Крыштофа Букойскага, парафіяна і пажарных касцёл змаглі патушыць, усё ўнутранае аздабленне храма згарэла.

Драўляны касцёл Святой Ганны, заснаваны ў 1439 годзе, на працягу сваёй гісторыі гарэў некалькі разоў і, дзякуючы Богу, зноў і зноў адраджаўся. Будзем спадзявацца, што і ў гэты раз веруючыя католікі, аб'яднаўшыся, адбудуюць сваю святыню, і яна, як птушка Фенікс, падымецца з попелу, стане яшчэ прыгажэйшай.

Іна СНАРСКАЯ.

*Гарэў касцёл так гарача,
так ярка,
Яго душу нябёсы бераглі,
Бялела поўня
свечкай-недагаркам,
Чарнела сонца скрухаю зямлі.*

*Гарэў касцёл, а людзі галаслі,
Клялі сябе за горкія грахі,
Шалёны вецер над
крыжам знясілеў
І прытуліўся тварам да страхі.*

*Гарэў касцёл, а вусны анямелі,
Малюся сэрцам:*

*“Госпадзі, даруй,
Знямоглых нас,
мы ацаніць ня ўмелі
Тваю любоў, адвечную зару.*

*Гарэў касцёл, і ён гарыць і сёння,
Сівеюць сфроні і ляціць жыццё...
Не пагарзлыцы мы, а навасельны.
Нам будаваць у душах
свой касцёл.*

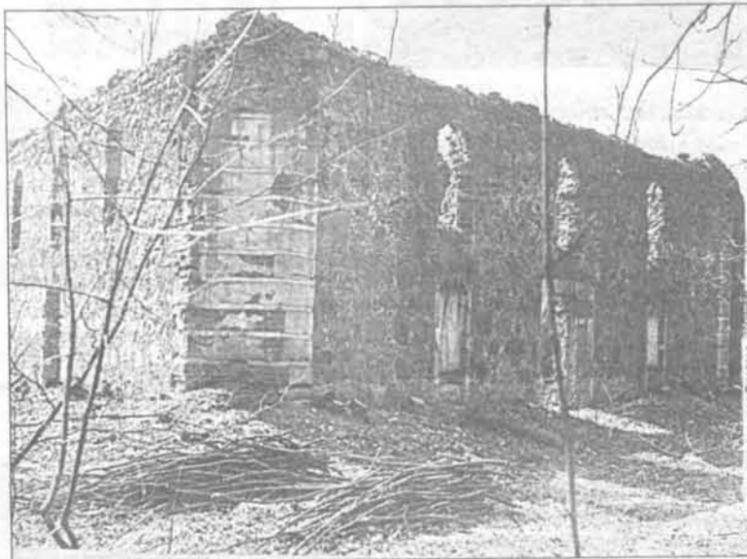
Палтава, Украіна.

ЦАРКОЎНАМУ ШЭДЭЎРУ, ЯКІ НЕ МАЕ АНАЛАГАЎ, - 180 ГАДОЎ!

СВЯТА-ТРАЕЦКАЯ ЦАРКВА “НАРОДЖАНА” ў ВЕСЦЫ ВЯЛІКАЯ СВАРОТВА ў 1823 ГОДЗЕ

Шмат на Беларусі унікальных, адметных, непаўторных мясцін, забудов. Адным з даўніх і яркіх архітэктурных шэдэўраў на Баранавіччыне была і Свята-Траецкая царква. Такі храм, мабыць, у гэтым рэгіёне адзіны. У ранейшыя часы да гэтага пункта вялі тры шляхі. І тады там было язычніцкае капішча незвычайнай формы, якое ўвасабляла сабою раўнабедраны трохвугольнік, у цэнтры якога быў вялікі камень з Вечным агнём.

На месцы капішча і паўстала першая драўляная царква, з цягам часу яна спарахнела, ды і шмат бяды ёй нарабілі французскія акупанты. І тады ўладальнік мясціны вырашыў паставіць новы храм з бутаванага каменю і цэглы. Час захаваў год яго стварэння – 1823. І калі сёння наконт формы спрачаюцца і вінавацтва нейкіх маснаў, ствараючы неверагодныя версіі, дык усё гэта лухта. Проста ўладальнік вёскі Вялікая Сваротва Мікалай Незабьтоўскі (адзін час ён служыў у Саксоніі ў арміі ў Аўгуста II Вялікага) пакінуў тую ж форму храма, якую раней мелі і капішча, і драўляная царква. Дарэчы кажучы, знакаміты Ішкалдскі Траецкі касцёл таксама быў пабуда-

Фота Васіля МАЙСКО

ваны на месцы капішча. Вось як у апісанні даследчыка С. Сергачова выглядала першая драўляная Траецкая царква, пабудаваная ў 1750-я гады:

“Мела 3-вугольны план з уваходамі з трох бакоў. На вуглах былі зроблены сакрысці, што надавала асноўнаму памяшканню 6-гранную форму плана. Шатровы гонтавы дах завяршаўся невялікай вежай, па вуглах даху стаялі 3 маленькія вежачкі. Трохву-

гольны, аздаблены разьбой і пазалотай алтар займаў цэнтр залы. Хоры мелі выгляд круглага ў плане балкона з агароджай з баясін, на сценах абразы 12 апосталаў. Столь мела форму скляпення і была размалёваная”.

Захопнікі-французы не цырымоніліся з верай нашых бацькоў і трымалі ў гэтым храме сваіх коней. Ці раскралі яны царкоўнае дабро тады, звестак няма, але шкоду будынку нанеслі неверагодную.

Ад сябе дадам, што С. Сергачоў быў першым, хто ў нашай памяці і ў друку аднавіў гэтую былую, сёння мала вядомую, унікальную, арыгінальную, якая не мае аналагаў, як мне здаецца, частку нашай архітэктурнай спадчыны.

У новым каменным Свята-Траецкім храме, як і раней, былі ўваходы з трох бакоў. Праз 45 гадоў пасля яго ўводу (1868) быў пастаўлены новы іканастас з трынаццацю іконамі.

У час свайго росквіту царква мела каля 2 000 прыхаджан, і ёй належала прыблізна 90 дзесяцін зямлі. Сцены з кожнага боку мелі па тры акны з арачнымі праёмамі. Хоры знаходзіліся над уваходам. Слава аб Свята-Траецкай царкве была вялікая, шмат паломнікаў прыходзіла да яе зблізку і далёк.

Моцна царква была пашкоджана ў апошнюю вайну, але нават і руіны гавораць аб яе адметнасці і унікальнасці. І хоць сёння яе юбілейны лёс незайздросны, усё ж ёсць надзея на яе аднаўленне і жыццё.

Міхась МАЛІНОЎСКІ,

правадзейны член
Геаграфічнага таварыства.

гасцеўня

У БЕЛГАРАД-ДНЯСТРОЎСКУ СТВОРАНА СУПОЛКА

З Ліліяй Цвятковай мы пазнаёмліся ў маі падчас паездкі супрацоўнікаў «Голасу Радзімы» на Украіну, калі завіталі ў горад Белгарод-Днястроўск. Дзівосны горад з гісторыяй у 25 стагоддзяў не можа не ўражваць. Тады тут толькі збіраліся ствараць беларускую суполку. Лілія Цвяткова, вітаючы гасцей з Беларусі і дзякуючы за падарункі, сказала, што зробіць усё, каб за гарадскую арганізацыю беларусаў нікому не было сорамна. Я тады падумала, глядзячы

на вельмі энергічную, ініцыятыўную жанчыну, на тое, як якасна і цікава быў арганізаваны наш візіт у Белгарод-Днястроўск, што ёй усё ўдасца. І не памыллася. Напрыканцы ліпеня яна была ўжо ў Мінску і расказвала, што ў горадзе афіцыйна зарэгістравана Нацыянальна-культурнае аб'яднанне грамадзян «Беларусь».

Прыезд яе з мужам на Беларусь меў, акрамя грамадскіх, яшчэ і вельмі прыемную асабістую нагоду: яе бацькі святкавалі залатое вяселле. Пра іх Лілія Анатолеўна расказвае з асаблівай цеплынёй. Сельскія настаўнікі, працаўнікі. Ёсць у Ліліі Цвятковай яшчэ адзін гонар – 24-гадовая дачка-прыгажуня, якая мае прафесію банкаўскага работніка, добра ведае не толькі рускую і ўкраінскую мовы, але валодае і беларускай. З мужам-ваенным Лілія Анатолеўна пазнаёмлілася ў Мінску, а потым давялося пабываць у розных кутках былога СССР. Яна кажа, што дзе б ні жыла, знаходзіла магчымасць для самарэалізацыі. Педагог па адукацыі, шмат працава-

ла ў турыстычным бізнесе. Займаецца грамадскай работай. Яна намеснік старшыні Клуба дзевяціх жанчын у Белгарод-Днястроўску. У 2001 годзе атрымала званне «Жанчына года» ў намінацыі «Прадпрымальнік». Яшчэ адна грамадская праца – у саюзе жанчын «За будучыню дзяцей Украіны», які дапамагае таленавітым дзецям з малазабяспечаных сямей. У выніку некаторыя дзеці ўдзельнічаюць у абласных, рэспубліканскіх конкурсах мастацкай самадзейнасці. Цяпер жа асаблівы клопат Ліліі Анатолеўны – нядаўна створаная беларуская суполка:

– Бласлаўленне на стварэнне суполкі я прасіла ў айца Нестара, які служыць у Барысаўскім жано-

вым манастыры, што недалёка ад нашага горада. Ён блаславіў нас на добрую справу і падарыў Евангелле на чатырох мовах, адна з якіх – беларуская. Дарэчы, ігумен Нестар таксама беларус, скончыў у Брэсце педагагічны інстытут.

Белгарод-Днястроўск – шматнацыянальны горад з насельніцтвам 60 000 чалавек. У нас жывуць прадстаўнікі 60 нацыянальнасцей. Беларусу каля 300, магчыма, нават больш. Таму я папрасіла пашукаць у гарадскім архіве сваіх землякоў. Безумоўна, мы падтрымліваем адносіны з многімі. І кола нашых аднадумцаў паступова шырыцца.

– Ці ёсць у вас памяшканне?

– Памяшканнем пакуль служыць офіс маёй фірмы. У нас ёсць беларуская сімволіка, літаратура, прадметы дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Вышыванкі маёй маці таксама прадстаўлены ў суполцы. Канешне, мы спадзяемся на дапамогу Камітэта па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, але добра разумею, што ўсё павінны рабіць самі. Трэба зарабляць грошы, і ўжо ёсць шмат планаў і задум. Разам з тым плануем правядзенне беларускіх свят, стварэнне самадзейнага мастацкага калектыву, арганізацыю нядзельнай школы для беларускіх дзяцей. Я разумею, што наладзіць справу будзе няпроста, але, як кажуць, калі не мы, то хто?

НА ЗДЫМКУ: Лілія ЦВЯТКОВА.

Алена СПАСЮК.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

паэтычная імпрэза

«ПАМЯЦІ ГАЮЧАЯ ТРАВА»

Станіслаў ВАЛОДЗЬКА (Латвія)

Штосьці часта час няроўны,
Шлях няпросты,
Ды, на шчасце,
Маем гонар
Падтрымоўваць
Бліжніх, –
Ім не даць упасці.

Не патрэбна слоў тут лішніх,
Каб руку падаць часамі...

Падтрымоўваючы іншых,
Мы трымаемся і самі.

АСТРАВЕЧЧЫНА

І ў мяне ёсць радзімка свая.
Нарадзіўся тут некалі я.
На вачах у нябёсах тут рос.
Часам вочы былі ў
росах слёз...

Астравеччына –
край дарагі,
Бераг радасці мой і тугі.
Тут мурог і іржышча твае
Помняць босыя ногі мае...

Як да матчынай добрай рукі,
Прыпаду зноў да мілай ракі.
І мне ў вочы Вялія зазірне,
Як малага, паглядзіць мяне...

Астравеччына –
родны мой кут,
Бераг шчасця майго і пакут,
Да цябе ўсе дарогі вядуць,
Хоць і стомлена ногі гудуць...

Добры дзень, Сваяка землякі,
Для мяне вы ўсе, як сваякі.
Тут прырода хвалу вам пяе,
Сонцам дзень вам паклон
аддае...

Астравеччына –
слаўны мой край,
Салаўіны, вясёлкавы рай,
Хоць і пекла нямала было,
Як вайна накрывала
крылом...

І ў мяне ёсць радзімка свая.
Нарадзіўся тут некалі я.
Пад грыбнымі дажджамі
тут рос.
І са мною таксама мой лёс...

ІГНАСЕЎ САД

З маленства помню
сад Ігнасеў
На ўскрайку вёскі,
Што застаўся
Як напамінак аб тым часе,
Як раскулачвалі Ігнася.

Кулак, не фіга быў,
За тое
У Сібір вывозілі сям'ёю.
І гэты сад заломвай руці
І лісцем гнаўся ўслед за ёю...

Асірацелы сад Ігнасеў
Год колькі ўдалеч углядаўся,
Жагнаўся часам,
Ды нікога
З іх так і не дачакаўся...

Любіў гуляць я ў гэтым садзе.
Стары, ён мне
насустрэч гнуўся,

Па галаве
малога гладзіў,
Як я да яблыкаў цягнуўся...

Я і нядаўна быў зайшоў:
– Ну як ты жыві-здароў? –
спытаўся.

Зноў пачастунак
мне знайшоўся,
Ды штосьці яблык даўкім
здаўся...

ПАМЯЦІ ПАЎЛІНЫ МЯДЗЭЛКІ

Жыццёвыя сцежкі
Паўліны Мядзёлкі... *
Парою лёс цешыў,
Парою быў золкі.
У Дзвінску і ў Мінску
Гаркоту спазнала,
Аднак і нектару
Сабрала нямала.

Паўліне Мядзёлцы –
Руплівае пчолцы
Матулінай мовы
Квітнелі ўсе слоўцы.
Таму і Паўлінку
Так хораша грала, –
У Янкі Купалы
Душа замірала...

У Будславе потым
Спяліла ўспаміны, –
Слязьмі палівала
Мядзёлка Паўліна,
Сваёй Беларусі
Для росквіту
Сілы
У Божае Маці Будслаўскай
Прасіла...

... Цяпер на магіле
Паўліны Мядзёлкі,

Як родныя слоўцы, –
Мядовыя зёлкі,
Як добрыя слоўцы
Аб мілай старонцы,
Што кветкі ўзрастаюць
Паўліне Мядзёлцы...

* «Сцежкамі жыцця» – кніга
ўспамінаў П. Мядзёлкі.

Малюнак Вячаслава ІГНІЦЕНКІ.

у рэдакцыі

Днямі рэдакцыя «ГР» наведаў Андрэй Мароз, настаўнік з Беласточчыны. Размова тычылася наладжвання беларускага навучання ў гэтым рэгіёне Польшчы, работы з малодшымі школьнікамі.

Нашага гасця зацікавілі намаганні рэдакцыі па ўтварэнні клуба беларускіх школ замежжа. Мы сапраўды з вялікай увагай ставімся да тых, хто займаецца выкладаннем беларускай мовы за мяжой, даслаем ва ўсе вядомыя вучальні «Голас Радзімы», дзе наша выданне нярэдка выкарыстоўваецца як навучальны дапаможнік.

Газета заўсёды рада прадставіць месца на сваіх старонках выкладчыкам, каб яны выказвалі свае разважанні, прапановы, падзяліліся вопытам. Спадзяемся, што сустрэча з настаўнікам з Беласточчыны паспрыяе больш цесным стасункам рэдакцыі з мясцовымі беларускімі вучальнямі.

Рэдакцыя «ГР».

НАСТАЎНІК З БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

ажыццяўленне творчай камандзіроўкі здымачнай групы ў Беларусі выдзеліў генеральны дырэктар творчай кампаніі «Дзюна» з Расіі Беларус Віктар Сулкоўскі.

Даў прытулак журналістам, у Мінску дапамог з транспартам настаяцель касцёла Св. Сымона і Св. Алены ксендз – магістр Уладзіслаў Завальнюк. Навукова-інфармацыйную падтрымку праекту аказалі супрацоўнікі Літаратурнага музея Янкі Купалы на чале з унучатай пляменніцай Купалы Жаннай Дапюнас. Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей Беларусі надзяліў відэакасетамі для правядзення здымкаў.

Застаецца пажадаць журналістам з Палтавы і надалей плённа працаваць на ніве духоўнага адраджэння і ўзаемага ўзбагачэння Беларусі і Украіны, спрыяць захаванню духоўных традыцый і нацыянальнай годнасці нашых народаў. Больш дэталёвую інфармацыю пра фільм «Дарогі на адлегласці сэрца», а таксама магчымасці яго замаўлення можна атрымаць у Іны Снарскай і ў таварыстве «Радзіма».

Галіна ВІР.

прэзентацыя

«ДАРОГІ НА АДЛЕГЛАСЦІ СЭРЦА»

«Дарогі на адлегласці сэрца» – такую назву мае дакументальны фільм пра песняра Беларусі Янку Купалу, які нядаўна выйшаў на экраны Палтаўшчыны. Тут усё жыве і дыхае паэтам: яго вершы, жывапісныя мясціны, дзе ён нарадзіўся і куды вяртаўся са сваіх жыццёвых шляхоў, каб наталіць душу, музейныя экспанаты і дакументы – маўклівыя сведкі лёсу.

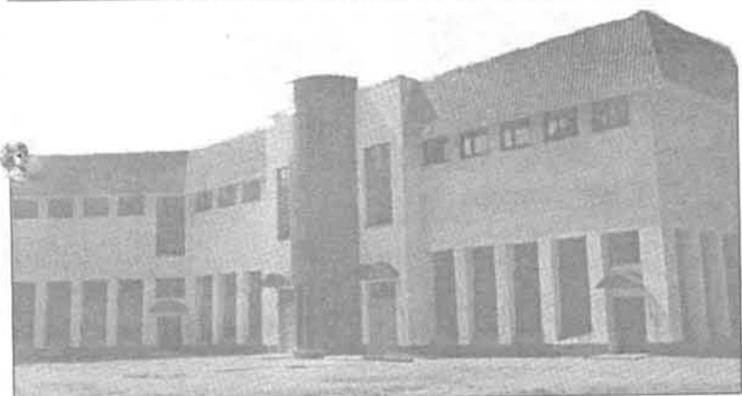
Сваімі бясцэннымі ўспамінамі пра Купалу дзеліцца з глядачамі яго родная пляменніца Ядвіга Раманоўская, якая жыла і выхоўвалася ў сям'і народнага паэта Беларусі, а потым доўгі час працавала галоўным захавальнікам фондаў Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы.

Фільм «Дарогі на адлегласці сэрца» з цыкла «Пра Беларусь з любоўю» створаны ў ліпені гэтага года на Палтаўскім абласным тэлебачанні «Лтава» творчай групай на чале з аўтарам і рэжысёрам Інай Дзідык (Снарскай) і разлічаны як на беларусаў замежжа, так і на ўкраінцаў, якія цікавяцца духоўнай спадчынай нашай краіны.

Дакументальны фільм, які з поспехам прайшоў па мясцовым тэ-

лебачанні, ужо замовілі некаторыя навучальныя ўстановы, у прыватнасці, Палтаўскі педагагічны ўніверсітэт імя У.Г.Караленкі. Копію свайго фільма Іна Дзідык падарыла Літаратурнаму музею Янкі Купалы ў Мінску. У хуткім часе тэлевізійную работу пра славутага беларускага паэта пабачаць журналісты розных краін на міжнародным тэлерадыё-фестывалі «Мій рідны край», які адбудзецца напрыканцы лета ў горадзе Ужгарадзе (Украіна).

Вядома, ажыццявіць такі досыць буйны міжнародны праект было няпроста. Дапамагалі, як кажуць, усёй талакой. Творчае і тэхнічнае забеспячэнне ўзяла на сябе, вядома ж, тэлерадыёкампанія «Лтава» (генеральны дырэктар Мікола Ляпаненка). Неабходныя сродкі на

Беларускі музей у Гайнаўцы.

АД РЕДАКЦЫІ. 15 жніўня спаўняецца 80 гадоў Канстанціну Майсені, які шмат намаганняў прыклаў для стварэння беларускага музея ў Польшчы. Імя гэтага чалавека шырока вядомае і на Беларусі, і сярод беларусаў свету. Упэўнены, што Канстанцін Мікалаевіч адчуе гэта ў дзень юбілею, атрымаўшы шматлікія віншаванні. Газета "Голас Радзімы" далучаецца да віншаванняў сваіх заснавальнікаў і жадае юбіляру "многіх лет".

Віншаванне ад Камітэта па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь

Паважаны Канстанцін Мікалаевіч! Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь шчыра і сардэчна віншуе Вас з 80-гадовым юбілеем.

Вы стаялі ля вытокаў заснавання Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы і стварэння музея і цэнтра беларускай культуры ў Гайнаўцы, якія зараз з'яўляюцца візітнай карткай этнічных беларусаў у Польшчы.

Ваша дзейнасць у развіцці і пашырэнні польска-беларускіх культурных сувязей, умацаванні аўтарытэту Беларусі за мяжой і штодзённая праца на карысць беларускага руху ў Польшчы выклікаюць заслужаную павагу. Упэўнены, што гэта меркаванне не толькі камітэта, але і ўсіх, хто Вас ведае.

Дазвольце пажадаць Вам, шановны Канстанцін Мікалаевіч, шчасця, здароўя, бадзёрасці і аптымізму доўгія гады.

З павагай

Уладзімір ЛАМЕКА,
намеснік старшыні камітэта.

Зычыць таварыства "Радзіма" Шаноўны Канстанцін Мікалаевіч!

Многія гады Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом "Радзіма" супрацоўнічае з Музеём беларускай культуры ў Гайнаўцы, стваральнікам якога Вы з'яўляецеся.

Гэта высакародная і вельмі гуманная місія. Вы заўсёды былі гарачым прыхільнікам яднання беларусаў, якія жывуць на польскай зямлі, неслі ідэі братэрства, даверу і значнасці культуры і традыцый беларускага народа.

Мы ведаем Вас як чалавека вялікай душы, спагадлівага, шчырага і надзейнага сябра нашага таварыства.

У дзень юбілею жадаем Вам, паважаны Канстанцін Мікалаевіч, нязгаснай энергіі, здароўя і ўсяго найлепшага.

З глыбокай павагай

Міхаіл ГРАДОВІЧ,
в.а.старшыні праўлення таварыства "Радзіма".

P.S. З дапамогай газеты беларусаў у Польшчы "Ніва" нагадаем гісторыю стварэння Беларускага музея ў Гайнаўцы.

БЕЛАРУСКІ МУЗЕЙ — СПРАВА ГОНАРУ І СЭРЦА

Беларускае грамадска-культурнае таварыства музейнай справай займалася амаль ад пачатку свайго існавання. У 60-я гады мінулага стагоддзя апекавала яго Беларускі этнаграфічны музей у Белавежы, заснавальнікам якога быў Канстанцін Майсеня, тагачасны старшыня Паятовага саюза гмінных кааператываў у Гайнаўцы. БГКТ было толькі фармальным ўладальнікам музея. У сапраўднасці яго дзейнасць фінансавала кааператывная арганізацыя ПЗГС, якую тады ўзначальваў Майсеня. 3-за аказанай музею падтрымкі ў Майсені ўзніклі праблемы на рабоце.

Нягледзячы на перашкоды і складанасці, Канстанцін Майсеня не здаўся і далей упарта і настойліва падтрымліваў музей. У гэты час ГП БГКТ правяло паспяховую акцыю па зборы музейных экспанатаў. Наглядным прыкладам ангажаванасці таварыства ў музейную справу можа быць асоба інструктара ГП Міхася Вішанкі, які 5 кіламетраў нёс на сваіх плячах пярэдняю частку драўлянага воза, знойдзеную ім на вясковым панадворку. Укамплектаваны пазней драўляны воз быў сапраўднай аздобай музея. Другой каштоўнасцю была калекцыя каменных сякер, якія аўтар гэтых радкоў выкапаў на сваім агародзе. Перадаў я іх бясплатна ў музей. На жаль, цяперашні іх лёс мне невядомы.

Беларускі этнаграфічны музей у Белавежы пакутаваў ад недахопу грошай, у выніку чаго не былі вытрыманы ўмовы па захоўванні экспанатаў. Да гэтага прычэпіліся праціўнікі музея. Пад іх націскам кіраўніцтва БГКТ было вымушана перадаць экспанаты быццам на кансервацыю ў Сельскагаспадарчы музей у Це-

ханоўцы (надалей нявырашанай застаецца праблема іх вяртання ў Гайнаўку). Такім чынам музей у Белавежы быў ліквідаваны.

Але дзеячы БГКТ на чале з Канстанцінам Майсенем і Аляксандрам Баршчэўскім не адмовіліся ад ідэі будаўніцтва свайго беларускага музея. Для іх ён стаў справай гонару і сэрца. Больш прыхільная атмосфера для ажыццяўлення ідэі ўзнікла ў 1980-я гады.

Чарговым крокам на шляху да ажыццяўлення ідэі стала стварэнне па ініцыятыве Канстанціна Майсені Грамадскага камітэта будаўніцтва Беларускага музея ў Гайнаўцы. Дзякуючы ангажаванасці яго і Аляксандра Баршчэўскага, якія шмат разоў хадзілі перад высокімі чыноўнікамі ў Варшаве і Мінску, былі раздабыты сродкі на ўзвядзенне музейных будынкаў. Галоўнымі спонсарамі сталі ўлады Польшчы і Беларусі. Асабліваю прыхільнасць аказалі тагачасны міністр замежных спраў Беларусі Пятро Краўчэнка і старшыня (дакладней, намеснік старшыні) таварыства "Радзіма" з Мінска Мікалай Васіленак.

У справу актыўна ўключыліся дзеячы БГКТ і жыхары ўсходняй

Беластоцчыны. Прыхільнікі музея, галоўным чынам, гайнаўчане працавалі на добраўпарадкаванні ўчастка і будынка. Дапамагала ім моладзь мясцовага беларускага ліцэя. Дзеячы і звычайныя грамадзяне рабілі грашовыя ўзносы, перадавалі экспанаты.

Несумненна, самым шчодрым да гэтай пары донарам з ліку індыўідуальных асоб з'яўляецца Аляксандр Баршчэўскі, які перадаў музею найбольш грошай. Разам з Канстанцінам Майсенем прысвячаў ён будаўніцтву музея свой вольны час, не падкрэсліваючы публічна сваёй ролі. Наадварот, ён заўсёды адзначаў, што музей ствараецца, дзякуючы добрай волі і сардэчнасці соцень беларусаў усходняй Беластоцчыны, прыхільнасці гайнаўскіх улад і ахвяраванням Рэспублікі Беларусь і беларускай эміграцыі.

Будаўніцтва Беларускага музея ў Гайнаўцы працягваецца. Прадаўжаецца збор грошай і экспанатаў. Спадзяюся, што справа, пачатая Канстанцінам Майсенем і Аляксандрам Баршчэўскім, будзе даведзена да канца і Беларускі музей стане прымаць наведвальнікаў. Ён будзе для нас сімвалам духоўнай і матэрыяльнай сілы беларускай нацыянальнай меншасці ў Польшчы, аднасці беларусаў свету і прыхільнай палітыкі ў адносінах да нацыянальных меншасцей з боку новай дэмакратычнай Польшчы.

НА ЗДЫМКУ: Канстанцін МАЙСЕНЯ.

Віктар БУРА.

(Паводле публікацыі ў "Ніве", тыднёвіку беларусаў у Польшчы).

асоба ў бязмежжы часу

ВЯЛІКІ БЕЛАРУС 3-ПАД БЕЛАВЕЖЫ

За гэты час сакратар Галоўнай управы ТБШ Р. Шырма аб'ехаў заходнюю частку Беларусі, усюды наладжваў гурткі ТБШ і хары, школы з беларускай мовай навучання, дамагаў паставіць спектаклі.

Усюды, дзе ён бываў Шырма, ён запісаў народныя песні, для чаго нястомна адшукваў таленавітых спевакоў. Частку песень перакладаў на блізка да чалавечага голасу інструмент — скрыпку, якой добра валодаў. Але Шырма не толькі запісаў народныя песні, а таксама шукаў кампазітараў, якія б апрацавалі іх. Не маючы магчымасці звярнуцца да музыкантаў Усходняй Беларусі, даследчык знайшоў выдатных майстроў — рускага кампазітара А.Грачанінава ў Парыжы і

Працяг. Пачатак у № 32.

ўкраінскіх А.Кошыца і М.Гайваронскага ў Нью-Йорку. Атрыманыя ад іх і К.Галкоўскага апрацоўкі адрозніваліся ў харах гімназіі ў другой палове 20-х гадоў і Беларускага саюза студэнтаў у 30-я гады. Апошні, калі з ім стаў выступаць выдатны саліст-інтэрпрэтатар народных песень Міхась Забэйдзі-Суміцкі, стаў выдатнай мастацкай з'явай у Заходняй Беларусі. Вытрымаўшы праверку практыкай, лепшыя апрацоўкі народных песень склалі зборнікі "Беларускія народныя песні" (1929) і "Наша песня" (1938).

У заходнебеларускі перыяд Р. Шырма ўдзельнічаў у дзесятках з'ездаў ТБШ, пастаянна змагаўся за стварэнне роднай школы для беларускіх дзяцей, прачытаў сотні лекцый аб беларускай культуры, выступіў са шматлікімі канцэртамі, быў выдаўцом папулярных у Заходняй Беларусі часопісаў "Летапіс ТБШ" і "Беларускі летапіс", твораў паэта Міхася Васілька, прапагандаваў творчасць сваіх вучняў па гімназіі Алеся Салагуба і Валянціна Таўлая, захваў творчую спадчыну таленавітага паэта-самавучкі Сяргея Крыўца. Рыгор Раманавіч першым разглядаў магутны талент удзельніка нацыянальна-вызваленчага руху Максіма Танка, адклаў выданне сваіх фальклорных запісаў і на ахвяраваных грошы выдаў пер-

шы "пабіты шматкроп'ямі" і адрозніваў канфіскаваны зборнік паэта "На этапах", да якога зрабіў бліскучую празорлівую прадмову.

Вялікая папулярнасць Р.Шырма непакоіла польскую санацыю. Спачатку яна дабілася звальнення яго з гімназіі "за наладжванне беларускіх ячэек", тройчы арганізавала судовыя працэсы ў першай палове 30-х гадоў, спрабавала спакінуць "цёплым месцам" за згоду выйсці з кіраўніцтва ТБШ. Аднойчы віленскі ваявода Бацяньскі нават прапанаваў Шырме прадаць фальклорныя запісы, каб перакласці іх і выдаць як польскія, на што збіральнік гнеўна адказаў: "Каб перакласці народныя песні, патрэбны геній Адама Міцкевіча, а так як у вас яго няма, то гэта будзе тое самае, што абліць гэты белы абрус атрамантам!" У адказ на абвінавачванні "ў беларусізацыі ТБШ" Шырма смела заявіў на судовым працэсе 1933 года: "За вашымі пышнымі судзейскімі тогамі я бачу свае паляшчкія світкі, дзеля асветы якіх мы працем, і з гэтага кірунку нас не саб'е ніхто і ніколі". Ад бясплія паліцыя пайшла нават на правакацыю: пусціла чутку, што Шырма з'яўляецца агентам дэфензівы. Але прагрэсіўная беларуская грамадскасць не паддалася на правакацыю. Пачаліся судовыя прасле-

даванні, акцыі, якія цягнуліся да 1939 года.

З гэтага часу новыя творчыя гарызонты адкрыліся перад вядомым майстрам харавага спеву. 1 лістапада 1939 года ён атрымаў мандат на стварэнне прафесійнага калектыву. Шырма збірае вакол сябе таленавітых спевакоў, у тым ліку і многіх былых удзельнікаў віленскіх хароў, і пачынае мэтанакіраваную працу з імі ў Беластоку. У канцы 1940 года Беларускі ансамбль песні і танца пад кіраўніцтвам Шырма з вялікім поспехам выступае ў Мінску, а ў маі 1941 года — на Дэкадзе беларускага мастацтва ў Маскве. Слухачы ўпершыню пачулі чужоўныя беларускія народныя песні "А ў полі вярба", "Ці ня быстрая рэчка", "Ой, у садочку цвіла лілея", "Там, за садамі", "Ой, выйшла маці" і іншыя.

"Чароўнасць беларускай народнай песні даносіць да слухачоў Ансамбль песні і танца пад кіраўніцтвам Р.Р.Шырма, які на днях прыехаў у Маскву, — пісала газета "Правда" 6 чэрвеня 1941 года. — Арганізацыя ансамбля з'явілася пачаткам велізарнай працы па збіранні беларускага фальклору... Цяпер ансамбль выехаў у гастрольную паездку па гарадах Савецкага Саюза. Яго чакае немалы шлях — ад Урала і Калініна да Ташкента".

Вайна застала калектыву ў Арле. У цяжкі для нашага народа час артысты выступілі з тысячамі канцэртаў. Шырма запомніліся словы палітрука перад адным канцэртам на перадавой: "Стралец нас не вучыце — самі ўмеем, а вы дайце нам душу народную, заспявайце беларускія, рускія, украінскія песні". З незвычайным уздымам гучалі гэтыя песні побач з гарачымі руінамі Мінска на беразе Свіслачы ў дзень партызанскага парада, прысвечанага вызваленню горада.

Дзеля справядлівасці трэба адзначыць, што за спевы беларускіх народных песень выдатнаму мастэра летам 1942 года прыйшлося вынесці жудасныя, па яго ўласным сведчанні, катаванні на Лубянцы ў Маскве. Патрабавалі, каб падпісаў паперу з прызнаннем, што ён нацыяналіст. "Я падпішу тое, што я люблю родныя песні, а ўжо ваша справа, як гэта ацэньваць," — годна адказаў патрыёт свайго народа. Ад вернай смерці выратавала ўмяшанне афіцыйных беларускіх улад.

Пасля вайны калектыв, перайменаваны ў Дзяржаўны хор Беларусі, плённа працуе ў Гародні. Тут у 1951 годзе кіраўніку прыйшлося чарговы раз абараняць сваю мастацкую пазіцыю.

Васіль ЛІЦЬВІНКА.

слухай сваё

МАКСІМ, ТВАЮ ПЕСНЮ ПАЧУЎ "DEADMARSH"

Мінскі гурт "Deadmarsh", бадай, самае дынамічнае творчае спараджэнне XXI стагоддзя на беларускай рок-сцэне: утвораны ў 1999, ён ужо ў 2000 годзе выдае на фірме "Metal records" "Рок-Кола" ў Наваполацку, выступае на фестывалях "Рок-Немаўля" і "Славянскі базар у Віцебску".

Няцяжка заўважыць, што першапачатковы іх выбар спыніўся на англійскай мове, бо гэта былі акурат тыя салдаты, якія адразу марылі стаць генераламі. І мары не абмяжоўваліся марным чаканнем: хлопцы (вакаліст Мікола Гідлеўскі, гітарысты Валеры Зварыка і Аляксей Шталеяноў, басіст Павел Корань і бубнар Аляксей Гладыш) старанна адточвалі выканаўчае майстэрства, удасканалілі стылістычныя пошукі ў рэчышчы абранай метал-музыкі.

Не мог не звярнуць на іх увагу і галоўны рухавік беларускага шоу-бізнесу лэйбл "BMAGroup", які працуе пад патранатам Таварыства беларускай мовы. Ім ніяк не пасавала англійская мова гурта "Deadmarsh", але вельмі імпаанавала якасць прадукту, таму ў свой грандыёзны праект — CD-зборнік беларускага экстрэму "Hard Life — Heavy Music" яны ўзялі інструментальную кампазіцыю "Колы і агонь" гурта "Deadmarsh". У выніку — дыск застаўся цалкам беларускамоўным, а гурт... Вельмі хутка ў офісе "BMAGroup" з'явіліся Мікола Гідлеўскі і Валеры Зварыка са "мінск-навіны"

ЧАЙНИК — ГЭТА ПРЫГОЖА
Паўтара дзесятка чайнікаў на квадратны метр прыходзіцца зараз у галерэі Беларускага фонду культуры.

Тут экспануецца выстава работ мастацкі Ліліі Нішчыц. Яна так і называецца — "Чайнік".

У дэкаратыўна-прыкладным мастацтве майстар не навічок. Яна — член Саюза мастакоў і Саюза дызайнераў Беларусі — звычайна працуе з вялікай формай, робіць напольныя вазы. На гэты раз дух эксперыментатарства прывёў яе ў сферу рэчаў камерных, прызначаных ствараць хатнюю ўтульнасць. Кожны з гэтых незвычайна афарбаваных, але якія захавалі функцыянальнасць, прадметаў з гліны нібы жыве сваім жыццём. Зараз мінчан-

"DEADMARSH" — "ГРАНІ", МН., 2003, "BMAGROUP"/
"DEATHBELL PRODUCTIONS".

словамі: "Як каларытна гучаць розныя метал-гурты на беларускай мове! Вы проста пераканалі нас і нашых фэнаў, што зусім не толькі english in metal. Хочам рабіць увесь наш будучы альбом на беларускай мове, бо гэта здорава, па-еўрапейску гучыць!"

І хоць праца была даволі працяглай, а тым часам яшчэ і на "Басовішчы-2002" удалося выступіць, запісаць дынамічны беларускамоўны кавер з "Металікі" для зборніка "Hardcohemania: чаду!", а потым нават і гітарыста памяняць — Аляксея Шталеяноў на Аляксея Буміна, усё ж словы музыкаў былі не пустымі: адседзеўшы паўтара месяца ў студыі Генадзя Сыракваша "X-Noise Factory", яны вынеслі адтуль сапраўдны шэдэўр пад назвай "Грані".

Прэзентацыя альбома намічана на восень, але мяне так перапаўняюць пачуцці, што ўжо сёння спяшаюся падзяліцца імі, атрымаўшы рогом копію дыска.

Зрэшты, з песняй "Апошні жых" публіка магла ўжо пазнаёміцца па зборніку "Hard Life — Heavy Music-2", слухна адначасна ўшы яе вартасць і сур'ёзны патэнцыял "Deadmarsh". Але я не назваў бы гэтую кампазіцыю найкруцейшым хітом альбома. Ён увесь хітовы: роўны, зладжаны, ёмісты. А якая духоўная моц схавана ў творы паводле Багдановіча "De la musique avant toute chose!"

*Песня рвецца і льецца
На раздолны, вольны свет.
Але хто яе пачуе?
Можа, толькі сам паэт.*

Загалоўкам песні тут стаў яе эпіграф з Поля Верлена — "Музыка па-над усім". Багдановіч напісаў геніяльны тэкст, у якім чуў геніяльную музыку, якая важней за словы. Нават не спадзяваўся, што нехта яе пачуе, але мінскія металісты так глыбока праніклі ў душу песні, што яе чакае вялікая будучыня. Найперш раіў бы выдаўцам наступных выпускаў альбома "Легенды Вялікага княства" проста паслухаць

ка працуе над экспанатамі для наступнай выставы "Сакральны посуд".

МАРКА — ПАЎПРЭД КРАІНЫ
"Спорт на знаках паштовай алаты Рэспублікі Беларусь" — так называецца экспазіцыя, разгорнутая на Мінскім галоўпаштамце.

Паштовая мініяцюра — візтная картка любой краіны, адзін з элементаў суверэнітэту дзяржавы. Першая айчынная марка ўбачыла свет 20 сакавіка 1992 года. На цяперашні час выпушчана 512 беларускіх мастацкіх мініячюр, і кожная дзесятая з іх прысвечана розным відам спорту, у тым ліку алімпійскім. Маркі нашай краіны даўно сталі часткай калекцыі філатэлістаў свету. Штогод іх "экспарт" складае дзесяткі тысяч долараў.

"Deadmarsh", бо дух велічных традыцый тут непараўнальны.

Ды ўсе гэтыя 43 хвіліны мінаюць на адным дыханні. У альбоме вельмі шмат прыгожых месцаў, чароўных перабораў акустычнай гітары, вірлівых мелодый, шчыльнай напоўненасці гукавой прасторы. Пакуль адмыслоўцы пільна падбіралі ім азначэнне стылю (power-metal, hard-heavy, doom, thrash), сябры мінскага фэн-клуба "Deadmarsh" трапна ахарактарызавалі ўсё гэта фэнтазі-метал. Бо сапраўды, сам настрой гэтай музыкі вандруе недзе на мяжы сярэднявечча і сучаснасці, казкі і рэальнасці.

Найбольш пашанцавала тут Максіму Багдановічу, верш якога зазьяў жыццёвай энергіяй вечнай казкі. Але акрамя класікі музыкі і самім ёсць што сказаць: тэкст "У бялітасці" напісаў бубнар Аляксей Гладыш, "Непазбежнасць" сфармулявала сяброўка згаданага фэн-клуба Вольга Рудніцкая, а глабальную праблематыку твора "Апошні жых" "Няміга" распрацоўвалі мы разам: я, Вольга і Аляксей. Мне было прыемна далучыцца да стварэння такой імклівай зоркі. А пазнаёміўся я з калектывам, калі працаваў над перакладам для іх кампазіцыі "Enter Sandman" гурта "Metallica".

Але альбом "Грані" — гэта выразны крок "Deadmarsh" наперад. Нездарма Алена Шаркевіч напісала ў "Музыкальнай газеце": "Прыгажосць інструментальных партый, цудоўны вакал. Неўзабаве іх назавуць легендай на-шай рок-сцэны" ("МГ" № 9 за 29.04.2003).

Прыемна, што да выдатнай музыкі своечасова дапасавалася і бліскучая гукарэжысура Геннадзя Сыракваша, і — як канчатковае завяршэнне фарміравання вобразу — сімвалічная і зграбная мастацкая аздаба, зробленая дызайнерам Дзянісам Тушканавым паводле распрацоўкі Паўла Кораня і іншых музыкаў гурта.

Вітаўт МАРТЫНЕНКА

пасмяёмся разам!

АЎЦЮКОЎЦЫ ЖАРТУЮЦЬ

Адшумеў нядаўна ў Аўцюках Калінкавіцкага раёна Гомельскай вобласці IV Усебеларускі фестываль народнага гумару. З усіх куткоў Беларусі прыязджалі туды госці павесяліцца. Жартаў, частушак наслухаліся! Прапануем і вам для настрою аўцюкоўскія жартачкі.

— Чаму мужчыны п'юць за жанчын стоячы?
— Каб не чуць, што жонка шэпча: "Куды ты льеш! Табе ўжо хопіць!"

— Эдзем на канцэрт. Спазня-

кравяды брэстчыны

Возера ля вёскі Кісялі Баранавіцкага раёна.

ПРЫРОДУ ШАНУЮЦЬ З ДЗЯЦІНСТВА

Родная зямля — самая ласкавая і непаўторная. І мы ўсе павінны клапаціцца, каб захаваць і памножыць багацце беларускай прыроды.

Гэта разумеюць у Навагрудскім раёне, што на Гродзеншчыне. У сельскіх школах (Валеўскай, Напльбоцкай, Любчанскай, Уселебскай і іншых) створаны школьныя лясніцтвы. Юныя ляснікі дапамагаюць садзіць лес, збіраць насенне і сасновую жывіцу, рабіць кармушкі для лясных жыхароў, а з прыходам вясны — шпакуюць. Вялікая работа праводзіцца імі па догляду за азёрамі,

малымі рэкамі, меліярацыйнымі каналамі і штучнымі вадаёмамі.

Арганізаваны зялёны лясны патруль. Летам школьнікі сочаць, каб не заставаліся непатушанымі вогнішчы, актыўна праводзяць прафілактычную работу. Гэта вялікая дапамога лясной гаспадарцы Навагрудчыны.

Яўген ЛАПЦЕЎ.

дзіцячая чытанка

ЗАЯЦ І ВАВЁРКА

Бег Заяц па лесе, прысеў адпачыць, як раптам яму на галаву шышка ўпала. Паглядзеў угару, бачыць: на дрэве Вавёрка сядзіць і нешта есць. Пажадаўшы ёй прыемнага апетыту, Заяц запытаў:

— Што ты ясі, рыжуха, можа і мяне пачастуеш?

— Ды мой пачастунак табе толькі што на галаву ўпаў, — засмяялася Вавёрка.

Заяц узяў шышку, пакруціў у лапах, на зуб паспрабаваў і здзівіўся:

— Якая ж гэта ежа? Хіба можна параўнаць з морквай?!

— Добра, пачакай трохі, я ў дуццо па арэхі лятаю.

Заяц узяў арэх, пакруціў у лапах, на зуб паспрабаваў і выглюнуў:

— А гэта што за ежа? Хіба можна параўнаць з капустай?!

Пачуў гэта Лесавік, падышоў да іх і кажа з усмешкай:

— Калі б ты, Заяц, шышкі ды арэхі еў, то быў бы рыжы, як Вавёрка, і па дрэвах скакаў.

— Не хачу быць рыжым, — сказаў Заяц, — ды і па дрэвах скакаць мне зусім не хочацца.

— А я ні шэрай, ні белай быць не жадаю, таму і морквы з капустай не ем, — прадоўжыла думку Лесавіка Вавёрка, — ды і як можна па дрэвах не скакаць? Гэта ж так здорава!

— Кожнаму сваё, — падсумаваў размову мудры Лесавік.

Станіслаў ВАЛОДЗЬКА.

емся. Дзе клуб, не ведаем. Ска-

залі: "Каля помніка...". Бачым —

дзед на лаўцы сядзіць. Я галаву з машыны высунула, крычу:

— Дзед, дзе тут ваш помнік?

Ён у адказ:

— Ы-ы... Мой?!

(Праўда прыпавячніцы

Тамары Ліхадзеўскай).

— Каласок, у мяне так цяжка

стала з грашыма...

— А ты што — думаеш без

грошай табе будзе лягчэй?

— Каласок, што ты робіш, як

работы няма?

— Сяджу, думаю.

— А як ёсць?

— Так сяджу.

«Голас Радзімы»
Галоўны рэдактар
Наталія САЛЮК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігіі і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Наш адрас: 220005, Рэспубліка Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 288-11-97 (бухгалтэрыя), 288-12-80, 284-76-56, 288-17-82, (тэл./факс).
Галоўны рэдактар: 8029-6-88-17-82.

ЧЫТАЙЦЕ «Голас Радзімы»
ў ІНТЭРНЭЦЕ:
<http://golas.promedia.by>

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», могуць не супадаць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне №81. Падпісаны Індэкс у Беларусі 63854.
Тыраж 2 124 экз. Заказ 1511. Падпісана да друку 12. 8. 2003 г. у 12.00.

Газета набрана і звярстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе.

Адрукавана на паліграфічным РУП «Чырвоная зорка»
(220073, г. Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3).